

Радянський ШЕДАТОТ

ОРГАН ПАРТКОМУ,
РЕКТОРАТУ,
ПРОФСПІЛКОВИХ КОМІТЕТІВ
ТА КОМІТЕТУ ДКСМУ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
ІМЕНІ В. СТЕФАНІКА

Газета заснована 30 вересня 1988 року.

№ 2 (2)

11 жовтня 1988 р.

Ціна 3 коп.

У ПАРТКОМІ ІНСТИТУТУ

28 вересня ц. р. відбулося засідання партійного комітету, на якому розглядалися питання поліпшення роботи факультету громадських професій (ФГП) інституту в світлі вимог перебудови вищої педагогічної школи.

Відзначалось, зокрема, що партійні бюро, деканати та кафедри проводять певну роботу по організації діяльності ФГП, який сприяє розвитку ініціативи майбутніх учителів, дає їм змогу одержати додаткову громадську професію. Добре налагоджено роботу, де керівниками відділень С. Пушик, М. Шамрай, Б. Гаврилів, Л. Уварова, Р. Івачук, Х. Михайлюк. Проводились конкурси на кращі тексти лекцій та кращого лектора. Діє кабінет ФГП.

Однак за останні два роки робота ФГП погіршилась. В минулому році деканат ФГП (декан Моцюк В. Д.) не провів набору на відділення ФГП, тут також відсутній розклад їх роботи. Не працює школа молодого лектора. Деканати, кафедри не планують роботу викладачів на ФГП в індивідуальні плани, не контролюють результати і хід такої роботи. Недостатньо здійснюється керівництво діяльністю ФГП з боку декана В. Д. Моцюка. Не виконує своїх функцій методична рада при ФГП.

В обговоренні цього питання взяли участь т.т. В. І.

Кононенко, Ф. Ф., Костишин, С. В., Домбровський, М. М., Яцура, В. Д., Моцюк, О. А., Сангулія. Вони відзначили, що настав час докорінно перебудувати роботу ФГП з урахуванням сучасних вимог, побажань та інтересів студентів. Структура факультету громадських професій має бути гнучкою. Кафедри повинні надавати дійову допомогу викладачам, які здійснюють керівництво відділеннями ФГП.

У прийнятій постанові рекомендовано партбюро факультетів, деканатом, комітету комсомолу, профкомом інституту створити належні умови для роботи відділень ФГП, підібрати керівників, уточнити перелік спеціальностей.

Передбачено розробити нові робочі плани і програми спеціальностей ФГП, за роботу яких будуть відповідати кафедри.

Профком інституту буде враховувати роботу викладачів на ФГП при підбитті підсумків соціалістичного змагання.

Роботу школи молодого лектора доручено координувати первинній організації товариства «Знання» інституту. Члени товариства будуть займатися підготовкою молодих лекторів шляхом індивідуального наставництва.

На засіданні було розглянуто ряд інших питань діяльності партійного комітету інституту.

Традиції наук ового співробітництва

Нещодавно закінчила свою роботу VI Всесоюзна наукова нарада, присвячена проблемам термодинаміки і технології феритів. Проходила вона в нашому інституті не випадково, адже тут протягом багатьох років на кафедрі фізики, яку очолює професор П. П. Киричок, активно ведуться наукові дослідження властивостей феритів.

Відкриваючи форум учених країни ректор інституту В. І. Кононенко підкреслював актуальність його тематики, наголосив на зростаючій ролі технічного пресою в процесі перебудови. У роботі наради взяли участь провідні вчені цієї галузі — професори Н. Л. Пахомова, Л. А. Башкиров, Г. П. Попов, роботи яких відомі не лише в нашій країні, а й за кордоном. Доповіді, представлені івано-франківськими науковцями професором П. П. Киричком і старшим науковим співробітником О. В. Колетсим, відзначались ефективністю пошуку нових магнітних матеріалів, підвищенням рівня їх якості.

— Взаємні контакти, — зазначає голова комісії по термодинаміці і технології феритів при АН СРСР професор Арон Наумович Мень, — дають можливість домогтися практичного використання теоретичних результатів у виробництві нових матеріалів.

Зрозуміло, учасників наради зацікавила практична віддача наукових розробок, їх зв'язок з виробництвом. Ось що сказав з цього приводу учений з Донецька В. П. Пашченко: «На сьогоднішній день одна з важливих проблем в умовах перебудови — єднання науки і виробництва. Багато наукових розробок по феритовій тематиці, які ведемо спільно з івано-франківцями, знайшли широке практичне застосування в телебаченні, радіотехніці. Є надія, що наші зв'язки будуть плідно розвиватись і надалі».

Г. РИС.

МОЛОДИЙ СПЕЦІАЛІСТ: ПЕРІОД СТАНОВЛЕННЯ

Здається, ще не так давно сама була першокласницею, вчила таблицю множення, невміло виводила в зошиті слово «мама», як і вся малеча, з задрісто дивилась на старших: «Коли ж і я буду така!».

Та десять років промайнуло, як день. І здійснилося дитяче бажання, а потім і цілком серйозна мета — стати вчителькою. Тепер, коли за плечима

роки навчання в інституті, Ганну Боковську чекає головне — утвердити себе як педагога. А це ой як не просто! Потрібно не тільки всебічний знання, широка ерудиція, але й вміння знайти стежки до чутливого і розумного дитячого серця. Чи не тут знаходиться камінь спотикання багатьох молодих викладачів! Є над чим за-

мислитись Ганні: як зробити цікавим для малюків перший урок, як навчити любові до свого малювального краю, рідного Ужгорода, бачити красу довкола себе і навіть... слухати пташиний спів. Тепер цьому вчити дітлахів і Ганні, їх першій учительці.

На знімку: ГАННА БОЧОВСЬКА.

Фото В. Мельника.

ОБГОВОРЮЄМО ДОКУМЕНТИ ПРО НОВУ ШКОЛУ

Чи правильні критерії?

Перебудова, що її здійснює наш народ в усіх сферах суспільного життя, прямо торкається і такої важливої ланки, як народна освіта. Свідченням цього є широке обговорення документів про нову школу, що мають виняткове значення як для вчителів, так і викладачів педінституту, власне тих, хто готує кадри освітян.

Я кілька років працював у середній школі, де по закінченні вузу

викладав історію, і мені знайомі принципи, форми та методи організації роботи учнівського колективу, зокрема методика оцінювання знань, умінь та навичок школярів. На мою думку, вона не досконала, бо немає чітких критеріїв. Приміром, чому в п'ятибальній системі, що використовується в нашій школі, оцінки «1», «2», по суті, однакові? Чому «3» малоозначувальна, майже не

стимулююча учня оцінка? Такі функції виконують лише два бали — «5» і «4». То може доцільно, як, скажімо, в Чехословаччині чи в НДР, перейти на іншу градацію оцінювання — «відмінно», «дуже добре», «добре», «достатньо», «недостатньо»? Адже тут, у цій системі, порівняно з нашою п'ятибальною, на мою думку, закладено більше виховних можливостей, чіткіше виокремлений принцип стиму-

люючого оволодіння школярем знань.

Окрім того, практика нашої школи свідчить про те, що виставляючи оцінку учневі, педагог одночасно оцінює і свою роботу. Таке подвійне становище вчителя зберігається й понині. Це тому, що в нас досі немає точних критеріїв оцінки роботи вчителя і школи. Гадаю, варто було б це врахувати і внести як доповнення до проекту «Положення про середню загальноосвітню школу». Це давно на часі.

С. СВОРЯК.

Асистент кафедри історії СРСР та УРСР, кандидат історичних наук.

Співають гори

Відому сучасну пісню прикарпатських авторів поета Степана Пушкіка і композитора Богдана Шпигура «Співають гори» внесено до заголовка першого диска-гіганта популярного співака доцента нашого інституту Михайла Сливочко і ще двох колективів художньої самодіяльності вузу — вокального квартету «Легінь» та інструментального ансамблю «Усмішка». Платівка видана Всесоюзною фірмою грампласту «Мелодія».

П. БИСТРЕЦЬ.

...І СВІТ МИСТЕЦЬКИХ ОБРАЗІВ

Днями в Івано-Франківському художньому музеї відкрилася виставка творів живопису та графіки завідувачою кафедрою образотворчого мистецтва, креслення і праці нашого інституту, члена Спілки художників СРСР Михайла Павловича Фіголя. В експозиції, що розгорнута з нагоди 60-річчя від дня народження та 35-річчя творчої праці митця, представлено близько 70 робіт, різних за

На відкритті виставки з словами привітання виступили заступник начальника обласного управління культури Г. В. Вахнован, голова Львівської організації Спілки художників України, заслужений діяч мистецтв УРСР Й. А. Садовський, колеги зі Львова та Івано-Франківська З. Ф. Кецало, В. П. Откович, М. П. Откович, О. С. Кримчук, М. В. Варення, М. М. Ябчук, а також поет С. Г. Пушкін і секретар парткому педінституту М. М. Яцура.

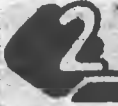
Про життєвий і творчий шлях ювіляра присутнім розповів мистецтвознавець В. В. Глинчак.

В. ТЕОДОРОВИЧ.

Повернулася майстром

На Всесоюзних студентських спортивних іграх, що відбувалися в м. Чернівцях, студентка III-го курсу факультету педагогії і методики початкового навчання Ніна Вінницька зайняла п'яте місце і виконала норматив майстра спорту СРСР з спортивного орієнтування. Вона, а також студент III-го курсу фізико-математичного факультету майстер спорту Михайло СРСР зі спортивного орієнтування П. ПОГРЕБЕННИК. Голова спортивного інституту.

Враховуючи пропозиції комуністів

Нинішню звітно-виборну кампанію по праву називають оглядом партійних сил. У нашому Інституті вона відзначається активністю комуністів, їх улюбленими за долю перебудови і здійснення накреслених ХХVІІ з'їзду КПРС, рішень Всесоюзної партконференції. На зборах партійних груп, а також парторганізації факультетів висловлювалося багато думок, пропозицій, критичних зауважень, що, безперечно, будуть враховані при проведенні загальноінститутських звітно-виборних зборів, при подальшій політико-організаційній та ідейно-виховній роботі в колективі.

НЕ КАМПАНІЙЩИНА, А ЩОДЕННА РОБОТА ЗМІЦНЮЄТЬСЯ НИЗОВА ЛАНКА

Наша партгрупа не заслуховувала по суті звітів членів КПРС про дотримання статутних вимог та особистий внесок у перебудову, зокрема комуністів-керівників, вона стояла осторонь і у вирішенні кадрових питань, недостатньо впливала на поліпшення навчально-виховного процесу, спрямованого на підготовку майбутнього вчителя фізики...

Із звіту на партзборах заступника партгрупорга кафедри методики фізики і технічних засобів навчання фізико-математичного факультету І. М. ЛУЦКІВ.

***

Суттєвим недоліком у роботі нашої партійної групи вважаємо недостатній контроль за виконанням власних рішень. Нерідко збори проходили без широкого залучення до їх підготовки комуністів, мало залучалися до них і безпартійні...

Із виступу на партзборах партійної групи бібліотеки та кафедри фізико-математичного факультету члена КПРС, завідуючого кафедрою фізико-математичного факультету В. Х. ЯЦЕНЮКА.

***

Наш партійний осередок створений порівняно недавно, всього рік тому. Іноді не все задумане партгрупоргом виходило, бо йому, як на мене, бракувало досвіду партійної роботи. Вважаю за необхідне докорінно поліпшити навчання ватажків партгруп і парторганізацій, тоді й будуть вони бойовішими.

Із виступу на партзборах партійної групи кафедри української літератури комуніста, доцента кафедри А. Ф. МЕЛЬНИЧУКА.

Партком інституту вважає ці зауваження слушними, адже йдеться про дальшу демократизацію партійного життя, про гласність у вирішенні питань в партійній роботі. Як думаємо виправляти такі й подібні недоліки низових ланок кафедр та факультетів? Насамперед здійснюватимемо практичні заходи, на яких ватажки партійних осередків будуть обмінюватися досвідом роботи, обговорюватимуть проблеми, що їх найбільше цікавлять. Комуністи підказали, що такі семінари краще проводити безпосередньо в тій чи іншій партгрупі або парторганізації факультету. Крім того, будемо частіше заслуховувати звіти ватажків на засіданнях партбюро і парткому. Як правило, заслуховуватимемо двох активістів: того, який вміло організовує роботу, і в якого щось не ладиться. Партійний комітет інституту чітко усвідомив, що навчання партгрупоргов та секретарів парторганізацій факультетів, їх становлення — не кампанійщина, а повсякденна наша робота.

Ф. КОСТИШИН.

Заступник секретаря парткому.

По суті, протягом двох десятиліть наша партійна організація поповнилася лише п'ятьма членами КПРС з числа викладацького складу факультету, що нараховує понад сімдесят чоловік. Як бачимо, в процентному відношенні цифра дуже мізерна. Гадаю, парткому інституту необхідно сприяти збільшенню партійного прошарку не лише в нас, але й на інших факультетах.

Людей, гідних носити високе ймення комуніста, на музично-педагогічному не мало.

Із виступу на партійних зборах парторганізації музично-педагогічного факультету секретаря партбюро В. П. ПОЛІЩУКА.

***

Думаю, назріла необхідність удосконалити структуру партійної групи факультету іноземних мов, вивісивши з неї комуністів, які безпосередньо не працюють на факультеті.

Із виступу на партзборах групи факультету іноземних мов комуніста, доцента Б. А. ГРИЦЮКА.

***

Вношу пропозицію: створити на базі навчально-дослідного поля нашого інституту студентський кооператив, який би займався виробництвом, збиранням і реалізацією різних видів городини. Користь від цього була б очевидною, адже нині багато сільськогосподарської продукції з нашої дослідної поля, попросту кажучи, марнується.

Із виступу на зборах партгруп кафедри педагогіки і методики початкового навчання, природничих і математичних дисциплін, теорії музики з методикою викладання доцента В. К. СЕЛЬСЬКОГО.

Висловлені критичні зауваження і пропозиції стосуються не тільки партійних осередків факультетів, але й парткому. Справді, у названих колективах ще мало комуністів, хоч тут працює багато відданих перебудові людей, гідних бути у рядах КПРС. З цього питання партком має чітку позицію: у важливій справі не може бути як поспішності, так і зволікання. Партійне поповнення має бути авторитетним, активним, вносити в роботу того чи іншого партосередку свіжий струмінь. Партком вважає доцільним підтримати пропозицію щодо створення на базі навчально-дослідного поля інституту студентського кооперативу. Є всі підстави також створити кооператив і на художньо-графічному, і на музично-педагогічному факультетах, і на факультеті іноземних мов.

М. КУГУТЯК.

Заступник секретаря парткому.

Отак в суперечках, гострих, пристрастних і принципових, як зафіксовано на цьому знімку, проходив недавно в нашому Інституті диспут «Якою бути сучасній школі!». Його учасниками були не лише педагоги нашого вузу, а й вчителі Прикарпаття. Йшла зацікавлена розмова про шляхи розвитку народної освіти в умовах перебудови, про проблеми, що їх необхідно розв'язати вузівським та шкільним викладачам.

На фото нашого громадського кореспондента В. Бобяка (зліва-направо): за кафедрою педагогіки і психології, доцент В. Д. Хрущ, доценти В. П. Москалець і О. М. Івасишин, асистенти О. С. Рега та В. В. Твардовський продовжують дискусію вже по закінченні диспуту.

ДЕОЛОГІЯ перебудови — ідеологія оновлення — виробляється нині насамперед у галузях науки, літератури, мистецтва, масової інформації, в системі народної освіти тощо. Придатним ґрунтом для цього, зокрема, виступають школи і вузи.

У нашому інституті очевидним фактором такого процесу є зміни в структурі факультетів, активізація роботи управлінських органів парткому і ректорату, комсомольської і профспілкових організацій, студентського самоврядування та інше. Тут характерним є виявлення, впровадження й узагальнення досвіду роботи інститутських підрозділів, форм і методів поліпшення навчально-виховного процесу при зростаючій відповідальності всіх і кожного.

Власне такий напрям роботи педвузу в умовах перебудови покладає на викладачів, надто суспільних дисциплін, велику відповідальність, зобов'язуючи до творчого пошуку, постійного експериментування. Це особливо помітно в їх роботі на гуманітарних факультетах. Причому, члени кафедри філософії та наукового комунізму намагаються організувати свою роботу так, аби не лише відчувати позитивні зміни в психології і духовному житті студентів, але й виявити свою активну нетерпимість до формалізму і догматизму в навчально-виховному процесі, до нечітких ідейно-теоретичних позицій, до плутанини в аналізі і оцінці, що, на жаль, ще зустрічається і в пресі, і в лекціях, і в різного роду бесідах. Крім того, вони докладають немало зусиль, аби допомогти іншим кафедрам спрямувати навчальний, виховний та ідейно-духовний процеси в русло сучасних вимог. На засіданнях, що нерідко проводяться спільно з кафедрами історії КПРС, політекономії, історії СРСР та

УРСР, саме й народжуються нові підходи у правильності інтерпретації ленінської концепції соціалізму, свіжі форми визначення і розкриття закономірностей товарного виробництва, вартості, ціноутворення, мовних і національних проблем, подій міжнародного життя тощо.

Однак це лише перші кроки. Адже бурхливі, нерідко кардинальні зміни в духовному житті партії і

ко бути марксистом? Вважаю, що в час перебудови і кардинальних змін суспільства, його різних сфер, марксистом й справді нелегко бути, але прагнути до цього — вперто, принципово й наполегливо — треба повсякчас. А щоб бути справжнім марксистом-ленінцем необхідно глибоко вивчати першоджерела. Не можна миритися з тим, що вивчення, скажімо, політеко-

Тут доречно зауважити, що нині назріла потреба посилити методичну роботу навчальної частини інституту і кафедр, зокрема суспільних. Ця проблема, на мою думку, є однією з найважливіших в умовах, коли політика перебудови отримала достатнє теоретичне обґрунтування і юридичне закріплення в рішеннях партії.

З досвіду власної роботи можу сказати, що прочитати хорошу лекцію не легко, але провести хороше семінарське заняття, як цього вимагає сьогодення, мабуть, ще важче. Тут конче необхідно вдосконалювати форми і методи їх проведення, постійно перебувати в творчому пошуку. Наприклад, викладачі кафедри філософії та наукового комунізму запропонували такі форми семінарів, які самостійно готують самі студенти, семінари у виді диспутів, обговорення рефератів з їх опонуванням та інші. Враховуючи те, що більшість таких занять ведуть молоді науковці, які спираються на досвід тих вузів, де вони вчилися, їм необхідно надати відповідну допомогу з урахуванням специфіки як вузу, так і регіону. Де вони працюють. Зрештою, і досвідчені педагоги також мусили б учитися і переборювати звичні стереотипи викладання суспільних дисциплін. А це можливо при спільному творчому пошуку вирішення проблем, при високій відповідальності кожного за наше завтра. Тут конче потрібна гостра дискусія, боротьба думок, принципова критика недоліків з єдиною метою — в ім'я соціалізму, в ім'я народу, в ім'я майбутнього.

Ось один із характерних прикладів. Радянський уряд запланував на 1989 рік прирід виробництва по групі «а» на 2,5, а по групі «б» — на 6,7 процента. Без глибокого розуміння сутності соціальної політики партії і закону розширення відтворення, відкритого К. Марксом, цих сміливих, правильних і далекоглядних планових завдань студентам переконливо не донесеш. І тому на подібні гострі проблеми суспільні кафедри мусили б виробити методичні рекомендації, якими б творчо користувався кожен викладач.

В. КРАВЦЕЦЬ.
Доцент кафедри філософії і наукового комунізму.

ВУЗ 80-х: ШЛЯХОМ ПЕРЕБУДОВИ ПОШУК І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

народу вимагають від викладачів-суспільників якомога оперативнішого і адекватного реагування в лекціях і на семінарських заняттях, а також діалектичного поєднання соціалістичного плюралізму мислення з достовірністю марксистсько-ленінської теорії та методології. Власне в колективних творчих пошуках педагогів, як на мене, й криється ефективність викладання у вузі суспільних дисциплін, глибина розкриття того чи іншого суспільного явища перед студентською аудиторією. При цьому, хоч зауважити, демократизація навчального процесу в умовах гласності і соціалістичного плюралізму немає нічого спільного з суб'єктивістським волюнтаризмом: «що хочу, те й розповідаю». Свобода творчого пошуку істини не послаблює, а вимагає підвищеної відповідальності викладачів і кафедр...

Преса підняла на своїх сторінках питання, чи лег-

номії відбувається без серйозного самостійного студіювання багатьма студентами «Капіталу» Карла Маркса. Крім того, потрібні марксистсько-ленінські положення та висновки завжди органічно поєднують з сучасністю, життєвою реальністю, що бжувально вживаються в процес вивчення першоджерел.

Ваші відповіді, підкреслені в анкеті, а також пропозиції і зауваження, опускайте в скриньку, встановлену у вестибюлі центрального корпусу, або подавайте у партком чи редакцію газети «Радянський педагог».

АНКЕТА

Шановний товаришу! 19 жовтня 1988 року відбувається загальноінститутські звітно-виборні партійні збори. З метою кращої підготовки до них і їх проведення партійний комітет звертається до колективу інституту з проханням відповідати на питання анкети:

1. Чи знайомі Ви з характером роботи партійного комітету? — Так. — Ні.
2. Чи берете участь у заходах, що проводяться партійним комітетом? — Так. — Ні.
3. Чи є, на Вашу думку, зрушення в перебудові роботи парткому, колективу інституту? Якщо так, то в чому вони проявляються?
4. Чи визначив партійний комітет свою роль, свої стиль і методи роботи в реалізації реформ вищої школи?
5. Яка роль секретаря, його заступників і членів парткому, а також партійного активу в перебудові діяльності партійної організації і роботи інституту в цілому?

6. Що, на Вашу думку, необхідно зробити парткому інституту, щоб підняти активність кожного члена колективу та комуніста зокрема і досягти конкретних результатів в перебудові?
7. Робота кого з членів партійного комітету Вас — задовольняє — не задовольняє... — не задовольняє...
8. Які Ваші особисті враження від звітно-виборних зборів, що пройшли в партгрупі і парторганізаціях факультетів?

9. Як Ви оцінюєте роботу партійного комітету? — задовільно — не задовільно.
10. Хто Ви? — студент — викладач — представник навчально-допоміжного персоналу!

Ваші відповіді, підкреслені в анкеті, а також пропозиції і зауваження, опускайте в скриньку, встановлену у вестибюлі центрального корпусу, або подавайте у партком чи редакцію газети «Радянський педагог».

Активістами й організаторами не народжуються. З перших свідомих років треба вчити людину складній науці і мистецтву управління справами колективу і всього суспільства. Особливо важливо виховати ці навички у майбутнього спеціаліста. Бо якщо студент не почуватиметься господарем у вузі, то навряд чи почуватиметься він і господарем, приміром, середньої школи, куди він прийде після закінчення інституту. «Тільки через послідовний розвиток демократичних форм, притаманних соціалізму, розширення самоврядування можливий наш рух уперед у вироб-

ництві, науці і техніці, в усіх сферах суспільного життя» — ці слова М. С. Горбачова сприймаються як формула перебудови. Ось чому всебічний розвиток студентського самоврядування по праву є однією з основних ланок великого творчого процесу — перебудови вищої школи.

Багато думок, сумнівів, проблем, гіпотез викликає нині ця тема. Тому сьогодні на сторінках «Радянського педагога» ми починаємо всебічне обговорення демократизації студентського життя. Право на свою думку мають усі: і викладачі, і студенти.

Відгукнісь на добру справу

Здається, небагато часу минуло відтоді, коли на сторінках «Комсомольської правди» появилось повідомлення про перші грошові перекази на рахунок 708 у Фонд соціальних винаходів для будівництва центру реабілітації воїнів-інтернаціоналістів. А вже нині численні трудові колективи, відомі майстри мистецтв, чимало студентів, людей різних професій з розумінням відгукнулися на цю ініціативу.

Це й не дивно, адже поранені «афганці» — то особливий контингент, і вони заслуговують на підвищену увагу — не тільки медичну, але й людську.

Тому комсомольці нашої групи днями провели збори, на яких вирішили зібрати гроші і переказати їх на рахунок 708, аби зробити і свій, хай і незначний внесок у цю добру справу. Адже в нашому інституті навчаються юнаки, які виконували інтернаціональний обов'язок в Демократичній Республіці Афганістан.

Отже, закликаємо всіх студентів інституту підтримати цю ініціативу!

П. ХМЕЛЬОВСЬКИЙ,
Студент III курсу історичного факультету.

Не без проблем

Наш факультет ще зовсім молодий. Роботи як у викладачів, так і в студентів дуже багато. І тому важливу роль у подальшому житті художньо-графічного має відіграти студентське самоврядування. Від нас самих залежить, яким бути факультету.

Деякі його підсумки можна підбити вже зараз. Отже, що зроблено? За ініціативою студентів було взято шефство над школою — інтернатом у Ворохті. Ми збрали гроші і закупили подарунки для дітей. Та найкращим подарунком був для них виступ факультетського камерного хору і лялькового театру.

У період підготовки до сесії студентський деканат створив консультункти, де кращі студенти допомагали першокурсникам.

Можна назвати ще багато хороших справ: це і проведення персональних виставок студентів, і оформлення кімнати самопідготовки, і участь студентського деканату в плануванні навчального процесу. Та, на жаль, трапляються випадки, коли на шляху студентської ініціативи стають адміністративні перешкоди. Наприклад, щоб провести вечір у приміщенні актового залу нашого факультету, організаторам потрібно було об'їздити не одну інстанцію. Для чого ж тоді дали нам цей зал?

В. МИЩУК,
Студент III курсу художньо-графічного факультету.

Склали свої останні іспити і розлетілися, хто куди, випускники. Та згадують добрим словом на факультеті підготовки вчителів початкових класів Марію Чиверду, Лілю Островську, Мирослава Березу, Віру Гаврилюк, Лесю Кулик.

Не мислили себе без активної комсомольської і громадської роботи Мирослав, Віра і Лєся, багато працювали над собою Марія і Ліля, бо розуміли: щоб в майбутньому виховувати дітей небайдужими, треба починати з себе. Фото В. Мельника.

Сьогодні слово «самоврядування» стало в студентському середовищі чи не найчастіше вживаним: ми говоримо про самоврядування, вимагаємо самоврядування, бідкаємося відсутністю самоврядування. Однак перебудова студентського, вузівського життя відзначається особливою гостротою. Молодь швидко запалюється, вона особливо вразлива до змін. Правда, несамостійність, інертність багатьох студентів — це також, мовити б, реальність нинішнього дня.

І не випадково: дуже довго робота з молоддю будувалася на принципах регламентації: життя студентів було розписано і заплановано до найменших подробиць, коли за їх кожен крок відповідав обов'язково той чи інший наставник: за регулярне відвідування занять — куратор, за оцінку на екзамені — викладач, за порядок у гуртожитку — комендант, студентський профком, студрада гуртожитку.

Нині є дві точки зору на студентське самоврядування. Перша: воно поширюється на організацію побуту і різного роду позанавчальну роботу. Друга: самоврядування повинне охопити всі сфери життя студентства. Та оскільки цей шлях не веде до самовільності, самоуправства, анархії, а до підвищення відповідальності і студентів, і вихователів-виклада-

чів, то їм разом, підкреслюючи слово «разом», і необхідно виробити найбільш оптимальну на сьогодні модель співробітництва. Його ідею в найбільш загальному виді можна виразити просто: самоврядування — це рівноправна участь студентів і викладачів у вирішенні проблем підготовки учительських кадрів.

Мені здається, що найбільш дискусійна тут частина — навчальна. Постає питання конкретно: чи повинен студент впливати на зміст своєї освіти, на якість викладання? Навчальний план — це закон, і можливість вибору дисциплін дуже й дуже обмежена. Ось тут, либонь, перша задача, що її необхідно вирішувати: як збільшити можливість цього вибору? Друга — що означає самостійна навчальна робота? Насамперед вона обов'язкова для всіх. Кожний етап гранично конкретний. Однак момент перевірки знань необхідно перетворити в акт творчий.

Думаю, лекційний курс також може стати курсом пошуку, експерименту, відкриття. Мабуть, найбільше для нього підходить методичний характер оглядові і практичні лекції, обговорення ключових моментів курсу, при-

чому частину лекцій і практичних можна присвятити тим проблемам, які називають самі студенти. Звісно, пропорції по різних дисциплінах можуть бути різними. А кафедри вже на молодших курсах мусять запропонувати студентам вибір факультативів.

Тепер про найбільш незвичне, делікатне і, можливо, складне — про оцін-

важливе, — про побут. Якщо господар в гуртожитку — студент, то необхідно йому надати права господаря. Хлопці й дівчата самі повинні вирішувати питання поселення, підселення і виселення. І адміністративну роботу в гуртожитку виконувати також самі. І отримувати за це гроші, як одержує обслуговуючий персонал. Посту-

привести в дію? Певно, варто йти не від складних схем, а від реального життя. Бо проблема не в створенні нової організації, а в продуктивному використанні уже існуючих. У студентській групі все вирішує трикутник: комсорг, староста, профгрупорг. Є відповідність їм на факультетському, і на інститутському рівнях. Але щоб ця структура чітко працювала, необхідно точно визначити сферу діяльності, жорстко сформулювати структуру доручень і, можливо, навіть обов'язковою умовою зауважити, щоб в одній людини була лише одна справа, але справжня, реальна. Два-три чотири серйозних доручень — прямий шлях до різкого зниження рівня роботи, до організаційного безладдя, яке вигідно лінійцям і невигідно трудівникам.

Швидкоплинні студентські роки. Та їх винятковість визначає не ця очевидна і постійна характеристика, а особливість нашого часу. Чи зможе кожен із сьогоднішніх студентів пишатися потім тим, що він був учасником глибокої за своєю суттю і грандіозною за масштабами роботою — перебудови вищої школи? Звісно, зможе, якщо не стане відкладати свою участь у цій справі на завтрашній день.

О. ЛЕВАНДОВСЬКИЙ,
Голова студентського профкому, викладач кафедри фізвиховання.

Та от питання: з допомогою якого механізму всю цю роботу можна

но: свого часу Перікл влучно сказав: «Щоб навчитися управляти, потрібно... управляти. Помилки? Їх допускають навіть боги!».

І останнє. В інституті деякі питання потрібно «поставити з голови на ноги». Хіба це нормально, що найбільше навчальне, психологічне і громадське навантаження припадає на студентів молодших курсів, часто вчорашніх учнів? А студенти четвертого — п'ятого курсів, завтрашні спеціалісти, «запрограмовані» нерідко на мінімальне навантаження, уже не кажучи про їхню пасивність у громадському житті.

Історія дала нам чимало яскравих прикладів самоврядування. Згадаймо хоча б систему А. Макаренка або безцінний досвід В. Сухомлинського. Нам сьогодні легше, бо в нашому розпорядженні — досвід (як чужий, так і власний), але нам сьогодні і важче, хоча б з огляду на питання, поставлені вище. Тож давайте шукати, сперечатися, висловлювати пропозиції, щоб дійти спільного висновку!

С. ГАНДЗЮК,
Заступник декана філологічного факультету, доцент.

І ТРУДНОЦІ, І ПРОТИРІЧЧЯ

ку якості лекцій і семінарів. Думка про того чи іншого викладача стихійно складалася завжди. І гласність у цій справі пішла б тільки на користь. Треба сказати і про практику зборів. Ми якщо і проводимо їх, то, як правило, перед сесією. А чому не запитати студентів про те, що дав їм той або інший курс, чи було цікаво займатися, що вони думають про свого викладача? Може, нарешті, провести анкетування студентів за результатами вивчення предмету. Гадаю, студентська думка повинна обов'язково братися до уваги і на щорічних атестаціях викладачів, і тим більше — при переобранні. Ось чому нам усім необхідно потурбуватися про зміну своєї викладацької психології. Жодного хизування, жодної високомірності, жодної демонстрації власної влади. І це про одне, не менш

ДОВІР'Я ТРЕБА ВИХОВУВАТИ

Нехай із деяким перебільшенням, але існують підстави стверджувати, що на сьогоднішній викладач і студент — дві протилежно діючі сили: викладач прагне влади у студента максимум знань, а студент всіма відомими і невідомими викладачеві прийомами та засобами чинить йому своєрідний опір. З першого вересня вчорашній абітурієнт раз і назавжди забуває про те, що він вступив у вуз добровільно, витримав конкурс, що не було такого виду громадської роботи, такого жанру самодіяльності, у яких він би до вступу не брав участі майже на професійному рівні. Найскладніше і в ідеалі бачене тут полягає в тому, щоб перебудувати психологію студента і викладача на рівноцінне партнерство, при якому одна сторона ділиться набутими знаннями і досвідом, інша — набуває їх свідомо, цілеспрямовано і творчо.

Сфера діяльності вузу, стосовно якої студент має і повинен мати ухвальний голос, однак в ряді випадків (і перш за все тих, що стосуються планування та організації навчального процесу, моделі спеціалістів і т. д.) цей голос мусить мати, очевидно, дорадчий характер.

Одне із найбільш важких і найскладніших питань — керівство формальне і фактичне. Це ж стосується оцінки викладача очима студента (де гарантія, що принципи, вимогливі викладачі не отримають негативно оцінки і напакі?). Система громадських до-

ручень студента у тому вигляді, як вона існує сьогодні, не витримує ніякої критики (навіть смішно говорити про доручення типу «відповідальний за санстан аудиторії» та інші). Практично лише кожен четвертий-п'ятий студент має варту на увагу доручень не мали і мати особливо не бажують.

Ще одна проблема, з якою ми зіткнулися в ситуації запровадження самоврядування. Це — організація соціалістичного змагання на факультеті, чимало заздалегідь «запрограмованих показників» (успішність, відсів студентів тощо). Звідси: проблема самоврядування не може вирішуватися «зверху», вона має стати предметом всебічного обговорення і потреби «знизу», викристалізуватися у відповідних формах, можливо, на першому етапі — не тотально, а вибірково, експериментально. Але одне абсолютно яс-

ЯКІ МИ, ЛЮДИ!

ВИПРОБУВАННЯ

Дзвоник покликав усіх до класів. Учительська Перегінської середньої школи № 1, де я працював, спустила. У мене було «вікно». Навпроти за столом переверіла зошити Марта Леонівна Лепко, вчителька англійської мови.

— Щоразу переконуєся, сказала вона, — що ми по-справжньому не знаємо наших учнів. Якось я побувала зі своїми семи-класниками у колгоспі імені Шевченка. Школярі попрацювали відмінно, їх нагородили Почесною грамотою. Але саме там деякі з моїх учнів виявилися зовсім не такими, якими я їх знала. Акуратна дівчинка, активістка була не дуже трудолюбивою, а хлопчик, якого ми відносимо до «важкозвиховуваних», не тільки сам добре працював, а й допомагав товаришам. І з художньої самодіяльності — перший артист. А інший учень працював охоче, своєю норму виконав, але коли слід було допомогти дівчаткам, категорично відмовився. Пізніше, на зборах класу, ми присоромили його. Але він так і не зрозумів нічого. А мені було прикро.

Марта Леонівна — досвідчений педагог. Душею вболівала за свій 7 «Б» клас, школу. Я погодився з вчителькою — так, ми ще мало знаємо своїх учнів.

Кілька днів тому у мене відбулася зустріч, після якої ніяк не можу заспокоїтись. З Надєю ми вчилися в одному класі середньої школи. Це була скромна і добра дівчина. Обставини склалися так, що школу вона не закінчила. Потім у неї народився син, і я зустрічав її з гарненьким хлопчиком. Останнього разу вона не без гордості повідомила, що її Андрійко — відмінник та ще й вчиться в музичній школі.

— Він такий перевантажений, що ми звільняємо його вдома від усіх турбот, — говорила Надя. — Навіть по хліб не посилюємо. У нього немає часу.

Потім, як це часто трапляється, ми не бачилися кілька років. Я чув, що вона одержала квартиру в селищі поблизу Івано-Фран-

ка, що чоловік її час-то...

І ось недавно зустрів її у нашому місті біля універмагу «Прикарпаття». Спочатку навіть не впізнав Надю. Просто звернула увагу на жінку в чорному. Така ж хустина відтіняла її бліде обличчя.

— Надю! — покликав я. Вона повернулася, впізнала мене і розплакалася. Ми відійшли від гомінкого потоку людей, і тут я дізнався, що тиждень тому вона поховала чоловіка. Він довго хворів.

— Що ж поробиш, — втішав її. — Треба триматися. У тебе росте син. До речі, скільки йому?

— Чотирнадцять. — А як він вчиться? — намагався я відвернути її від сумних думок.

— Він відмінник. На математичній олімпіаді школярів району одержав грамоту. Та що з того, — вона хусточкою витерла слези.

— Ну, ось бачиш? — знову підбадьорив я її. — Ти повинна пишатися сином. Вона подивилася на мене сумно і якось тужно.

— Коли б я тобі все розповіла, ти б не повірив, що так буває. Мій Андрій — деспот і егоїст. Я нікому про це не можу розказувати. Соромно і боляче. Звичайно, я його люблю, бо це мій син. Але останнім часом, коли чоловік тяжко хворів, я побачила Андрія таким, що стало страшно.

Намагаючись заспокоїти її, я говорив про особливості підліткового віку. Мені здавалося, що все це — наслідки пережитого горя і нервового виснаження.

— Чоловік хворів довго, — розповідала Надя. — Мені довелося працювати на півставки, бо хворому потрібен був догляд. Матеріально ми були забезпечені: мали збереження та й місцевком допоміг. Чоловікові призначили пенсію. Але так потрібна підтримка сина. А він був такий далекий. Завжди поспішав кудись, посилався на уроки і тренування. На якусь допомогу вдома годі було сподіватись. Як би я не просила, Андрій завжди відмовлявся.

Але найбільші наші му-

ки починалися, коли по телевізору транслювався футбольний матч. Син вмикав телевизор на повну чутність. Батько просив зменшити звук. Тоді Андрій зачиняв двері кімнати і питав: «Ну, тепер ти заспокоїся!». Інколи матчі транслювалися до пізньої ночі. Ми не могли заснути. А коли я не стрималася і сама вимкнула телевизор, син схопив мене за руки. Вони, підлітки, зараз дужі... Я не стерпіла і заплакала.

Чоловік знав, що йому залишилися лічені дні. Кілька разів просив Андрія зайти, посидіти з ним. Син зійшов один раз. «Ну, що ти хочеш? Говори швидко, у мене ще уроки не підготовлені». Оце й уся розмова. Чоловік відвертався до стінки і я бачила, як здригалися від плачу його плечі. Він тамував у собі ридання, а коли син виходив, не стримувався вже більше...

— Так, невесела історія, — посліщив я. — А чому ти не пішла в школу, не розповіла вчителям, не порадилася?

— Соромно ж, — зізналася Надя. — На батьківських зборах мене завжди хвалять, кажуть: Андрій — гордість школи. Ну, як же розповісти? Та й синові ж боляче зроблю... А я ж мати.

— Тоді розкажу я! — у мене з'явилася бажання провчити цього малолітнього егоїста. — У якій школі він вчиться?

— Тут Надя злякалася. Вона вмовляла мене мовчати. Сказала, що навіть розмовляти зі мною не буде.

— Я тобі розповіла і мені полегшало, — зітхнула вона. — А Андрій... Може він ще зрозуміє...

Я мимоволі згадав Марту Леонівну, яка часто любила говорити:

— Ми, педагоги, бачимо іноді лише хороші чи погані оцінки. А як учні ведуть себе вдома, як ставляться до рідних? Чекаємо, що батьки про це розкажуть. А вони не завжди відверті.

Колись великий Сухомлинський мудро сказав: ставлення до матері, батька, дідуся, бабусі, братів і сестер є випробуванням на людяність.

Цей іспит, як перекоує життя, витримують тільки ті, хто з дитинства навчений трудитися і піклуватися про інших.

С. ІВАНІВ.

Хто не знає, що край наш піснями славиться! Передають їх батьки дітям, діди—онукам. І приходять ті нетлінні народні шедеври з покоління в покоління.

Отак, либонь, з невичних колісанок почалася любов до чистих джерел народної творчості і в Оксани Хабайлюк. Навіть нині, навчаючись у нашому інституті на другому курсі філологічного факультету, при всій своїй зайнятості Оксана бере участь у художній самодіяльності рідного села Гаврилівки Надвірнянського району.

На знімку: Оксана Хабайлюк.

Фото В. Мельника.

ЕКОЛОГІЯ: КУЛЬТУРА І ДУХОВНІСТЬ.

ДРУЗІ НА СЕЗОН?

Ці рядки адресуються «любителям тварин». Помітили лапки? Це тому, що мова не про любителів істинних, справжніх, а так званих любителів. Не люблять вони тварин — ні котів, ні собак, ні їжаків. І взагалі нікого не люблять. Лише себе.

Аажкеж себе. Тут їм рівних нема. На догоду власним інтересам ладні чим завгодно поступитися. Спокоєм тих, хто навколо. Благополуччям, а то й самим життям «любленої» четвероногої істоти.

Пройдіть у ці осінні дні колективними садами, дачами. Скільки там безпритульних котів, собак. Не те, що бездомних. Є у них і дім, і хазяїн. Але і є, і нече нема. Адже хазяї не живуть уже в саду, на дачі. Перебралися до теплих міських радіаторів. А четвероногі друзі їх покинуті. Не залишено, ні. Саме покинуто.

Зарез це нічого. Холод же можна терпіти. А от пізнеш... Листя пообпадало. Трава померхла. Пустинно і незатишно у саду, на дачі. Життя наче зникло назавжди.

Зникло? Прислухайтесь. Адже це кішка нявкнула. Жалісливо. Тоскно. Де ж вона? Ага, он куди забралася — під будиночок. Худа. Брудна. Здищавіла. Як же вона там опинилася? Виконце ж у фундаменті зовсім маленьке. Опинишся, якщо вжити хочеться. А хазяї у теплі, затишку. Розчулено дивляться, як витів-

ник Алік гладеньке цуценя по килиму котає. Ось так же із кішечкою на садовій галявині на початку літа бавився. Зовсім маленька була — пухнаста, весела.

— Ой, як любить наш Алік тварин! Цілими днями може вовтузитися з ними.

Може. І пізніше, коли підрасте, буде вовтузитися: прив'язувати порожні консервні банки до хвоста і спостерігати, як тварина, тикаючись у стіни, кричить не своїм голосом. З пухнастим кошеним він робить цього не стане. І кумедне цуценя не скривдить. А котів, собак... Іх з якої речі жаліють? Батьки ж не жаліють їх!

Біля будинків (там, де кожен з нас мешкає), вранці та ввечері збирається «табунець котів». Виходять, як правило, старенькі і починають їх годувати. Жалісливі душі! Любити їх усіх вони, зрозуміло, не можуть. Але бачити голодними... Це над їх силу. А хазяї?

Ні, це не бездомні котів і собаки. З тутешніх квартир. Але хазяї на роботі. Зачинити на цілий день четвероногого друга? Від однієї думки про це «любителям тварин» стає не по собі. Це ж стільки клопоту потім. Тут, на сходовій клітці, все дуже просто. Пройшов, відвернувся, коли що, тільки й того. А там, у квартирі... Там же паркет, лак, килим. Невдоволення сусідів! Ну, сусіди завжди чимось незадоволені. «Нехай доведуть, що мій песик це наїроби», — заявила мені

одна з «любительниць» тваринного світу. І справді, не змогли довести.

Як відомо, собак належить водити на повідках. Ніяких поводків. Повна свобода дій і поведінки.

Втім, ні. Буває, що й на повідку. Тихо. Мирно. За рогом — газон. Там діти люблять гратися. Але діти ще не повставали. Або вже лягли спати. Чому б собацці не погратися. Бавляться собачки всюди. На газонах парків і бульварів, на дитячих майданчиках, навіть у пісочниках.

Це тільки у постановках виконують міської Ради наказується: з собаками — на спеціально відведені вигулювальні майданчики. Ніхто не виконує цих розпоряджень.

Днями, розповідає мені знайома, я аж підскочив на постелі від несподіваного трубно-го звуку. Шоста година ранку. Сусіда випустив на балкон величезного дога — подихати вранішньою свіжістю. Не поспішав з ним сина на вигулювальний майданчик. Бо ж батечкові жаль: нехай поспить дитина. А сусіди... А їм яке діло? Не в громадському ж місці гавкає пес. На власному балконі.

Чи можемо, врешті, чи маємо право миритися з такими явищами, очима егоїстами, що йменують себе любителями тварин?

О. РУДЬКО.

Студентка I курсу заочного відділення.

Струнки берези, небо синє, Твій погляд, милий

І ясний... Це все було в якійсь країні, Але не знаю я в якій.

Фотоопод В. ІВАНІЧУКА.

Вітаємо!

Більше тридцяти років працює в нашому інституті Ярослав Антонович Валько. Починав він тут свою роботу з посади лаборанта кафедри фізичного виховання, а тепер її старший викладач. У день шістдесятиріччя Ярослава Антоновича, що минає цими днями, товариші по ро-

боті вітають його з ювілеєм, бажають щастя, радості, всіляких гараздів... здоров'я. Та здоров'я у нього відмінне. Щоб перекоується в цьому, достатньо хоча б раз пробігти на лижах поряд з ним на знамениті П'ятихатки у Ворохті.

Тож швидко лижів Вам, Ярославе Антоновичу, і завжди доброго настрою, щасливого довголіття!

Колектив кафедри фізичного виховання.

Оголошення

Кожного четверга у приміщенні редакції газети «Радянський педагог» (аудиторія № 209, що в центральному корпусі) відбуватимуться заняття літературної студії, яку веде поет Степан Пушкі. Початок о 18-й годині.

«СОВЕТСКИЙ ПЕДАГОГ» — орган парткома, ректората, профсоюзних комітетів и комітета ЛКСМУ Івано-Франківського державного педагогічного інститута імені В. Стефаніна. Газета виходить на українському мові.

Редактор С. І. ХОРОБ.

Газета виходить один раз на тиждень — у вівторок. Формат — 0,5 друкованого аркуша газети «Правда». АДРЕСА: 284000 м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57.

Івано-Франківська обласна друкарня управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі обласного комітету. м. Івано-Франківськ, вул. Чапаєва, 78.

Ціна 3 коп.
Тираж 2000.
Зам. 1202.
БЧ 14255